

Fd Fonuschef plundrade dödsbon

Mannen har erkänt och åtalas nu för förskingring av 350 000 kronor från nitton dödsbon

En före detta chef på begravningsföreningen Fonus har åtalats för grov förskingring. Mannen har i flera års tid plundrat dödsbon på pengar. Avsikten var att betala tillbaka innan arvskiftet gjordes. Mannen säger sig ha satsat de försking-

rade pengarna på spel. Han hoppades vinna så skulderna kunde betalas. Men i stället ökade skulderna och förskingringarna fortsatte fram till avslöjandet. Han har erkänt och uppger dålig ekonomi som motiv.

Brottet är enligt åklagaren grovt eftersom det handlar om mycket pengar, förskingringarna satts i system och mannen missbrukat sin ansvarfulla ställning gentemot dödsbodelägarna.

Åtalet omfattar sammanlagt närmare 350 000

kronor som förskingrats från nitton dödsbon. Brotten har begåtts under perioden juli 1996 till november 2001.

Del 1, sidan 9

• I väntan på besked

Rotinda Hesik har satt sig till rätta i stolen framför teven.

Foto: IDA LING

Livet på en flyktingförläggning – en tålmodig väntan

Vardagen på en flyktingförläggning är inte bara en kamp för att få uppehållstillstånd. Det är också en kamp för att bevara sin värdighet. Och det är en omänskligt lång lektion i tålmodighet. – Det viktigaste en asylsökande kan

göra är att vänta, konstaterar Samir Mahmudov från Azerbajdzjan med viss ironi.

På förläggningen i Hulstfred bor fyrahundra människor från olika delar av världen. Det är stora romska och

kurdiska barnfamiljer, ensamstående män från öst, vilsna pojkar från Somalia.

Trappuppgångarna är nötta, dörrarnas brevfack är tomma ögonhålör. Inga namn sätts ut, eftersom de som

bor här kan vara eftersökta av spioner från hemlandet. Bakom de likadana dörrarna rymms hundratals olika liv.

Här lever människor med skilda historier. De har förenats på denna lilla småländska ort i en oviss och utdragen

väntan. Det är en vardag mitt i Sverige som de flesta inte känner till.

Del 2, sidorna 24–25

Det är en underbar vinterdag när Stan Runt besöker Arkösunds Båttarv. Den lågt stående vintersolen lyser från en molnfri himmel och letar sig in i båthuset genom frostiga fönster.

Foto: FREDRIK JONSON

I Arkösund pågår fortfarande båtliv

Båtsäsongen? Jodå, den pågår fortfarande. Åtminstone så smått. Men på Arkösunds Båttarv finns fortfarande en hel del att stå i, trots att julen står för dörren. Alla båtar är inte upp-tagna för vinterförvaring ännu och när NT:s Stan Runt-redaktion tittar förbi är just Sjöredningssällskapets "Rescue Östgöta" på väg upp på torra land. Under NT:s besök visar dessutom Arkösund upp sig från sin allra bästa sida. Den

Redigering: DICK KJEDEMAR

Riksdagsman Billy Gustafsson (s) och Bygg 9:ans ordförande Lars Karlsson fanns i går på plats på bygget i kvarteret Järven för att höra åsikterna om konflikten med det lettiska byggföretaget Laval un Partneris i Vaxholm.

Foto: MAGNUS ANDERSSON

Arbetsdomstolen ger Byggnads rätt

Arbetsdomstolen, AD, avslag i går det lettiska byggföretaget Laval un Partneris begäran att häva byggfackets blockad vid bygget i Vaxholm. Nu har ytterligare sju fackförbund varslat om sympatiåtgärder. Blockaden får fortsätta i väntan på AD:s slutgiltiga dom.

Konflikten har också varit ett dagligt samtalsämne bland byggnadsarbetarna vid Peabs bygge i kvarteret Järven på Bergslagsgatan. Här är åsik-

ten glasklar. Konflikten är en ödesfråga.

– Skulle företaget få rätt blir vi arbetslösa. Då är det kört för oss, säger Jörgen Andersson.

– Det är lönedumping det handlar om. De tar ju inte hit lettiska byggjobbare för att deras kompetens är så mycket större än vår utan för att de är billigare, säger Rickard Lindström.

Del 1, sidan 6

Torsdag

Väpnat rån i Skärblacka

NORRKÖPING Strax före klockan nio i går kväll rånades kiosken på Stationsvägen i Skärblacka av tre mörklädda, maskerade män med två pistolliknande föremål och ett baseballträ.

– Det gick mycket snabbt. Allt i ord tog kanske en minut, säger Hans Johansson, stationsbefäl.

Det var bara tre dagar sedan Ica-affären på Bergslagsvägen i Skärblacka rånades och Hans Johansson anser det sannolikt att gärningsmännen är desamma.

Del 1, sidan 4

” Alla försvarsbeslut efter det kalla krigets slut har inneburit varierande grader av nedrustning, emellanåt nödortfört maskerat som så kallad effektivisering.

Ledaren, del 1, sidan 2

Sjukskrivningarna minskar i länet och Norrköping

NORRKÖPING Sjukskrivningarna minskar – både i Norrköping, Östergötland och Sverige. Ny statistik från Riksförsäkringsverket visar att förbättringen i Norrköping är större än i landet i stort.

Utvecklingen är inte entydigt positiv. I länet är de långa sjukskrivningarna fortfarande ett stort bekymmer. Och i landet är nästan var tionde svensk i arbetsför ålder förtidspensionerad.

Del 1, sidan 5

Foto: MICHAEL SVENSSON

Längre väg till starka varor

NORRKÖPING Svea Kempe Jansson är arg och besviken. Nu mister hon sin sista möjlighet att handla vin och sprit – på bekvämt avstånd. Hon och många andra äldre tvingas gå ytterligare en halv kilometer till Systembolaget, nu när butiken på Nya torget stänger vid nyår.

Del 1, sidan 4

Skolskjutsen kvar i Kimstad

NORRKÖPING Kommunen backar. Nu får skolbarnen på Skogskullevägen i Kimstad behålla sin skolskjuts.

– Nu har vi fått ett muntligt besked om att man backar på indragningen, säger Gertrud Öjetoft som bor på Skogskullevägen.

– Man har dragit gränsen längre ut vilket gör att de lågstadiet barn som går i lågstadiet får fortsatt skolskjuts.

Del 1, sidan 4

Klapptips i sista minuten

KULTUREN I morgon är det julafton och det brädskar med inköp och annat. Kultursidan lämnar tips på sista-minuten-klappar, men lämnar också goda råd om hur man klarar sig någorlunda helskinnad genom den stundande helgen.

Del 1, sidan 12

• Vädret i dag ±0

Mulet och snöblandat regn.
Sista sidan och www.nt.se

Fre	Lör	Sön	Mån
☀️ -3	☀️ ±0	☁️ ±0	☀️ ±0

• NT i dag

Del 1	Del 2	
Ledare	2	Sport 16–18
NT Debatt	2–3	Börsen 19
Norrköping	4–5, 7	Inrikes 20
Pengar & arbete	6	Utrikes 21
Finspång	9	Firarhörnan 23
Söderköping	10	Strömsidan 26
Valdemarsvik	11	Tv & radio 27
Kultur	12	Vädret sista sidan
Personligt	13	

I september skrev vi om Hanna Sofia Öberg, som tagit tjänstledigt från sitt arbete som reporter på NT för att skriva en bok om asylsökande. I en serie på fem artiklar berättar hon själv om vardagen på flyktingförläggningen i Hultsfred, där hon bott sedan februari i år.

Firat Hesik är glad. För tre månader sedan fick hans familj uppehållstillstånd, efter nästan tre års väntan.

Foto: IDA LING

När livet hänger på ett brev

Det gamla livet finns kvar i form av foton på väggen. Det är en handläggare på Migrationsverket som med stora bokstäver uppmanat kvinnan som bor i lägenheten att stå på sig och vara stark.

Många människor lider av sysslösheten. De längtar efter ett riktigt jobb och ett vanligt liv.

Fyra hundra människor bor på flyktingförläggningen i Hultsfred. En del av dem har levt här i flera år.

All denna oro, all denna bävan. För ett enda brev. Många väntar i flera år på det ödesdigra beskedet. Besöket på posten blir en daglig ritual, som både håller ihop tillvaron och får den att vackla.

• I väntan på...

Del 1 av 5.

Tidigt på förmiddagen börjar människor samlas utanför det provisoriska postkontoret, som inrymts i ett vanligt

hyreshus. Tre svarthåriga män klädda i mörka skinnjackor står en bit bort och språkar med varandra.

– God morgon Sofia, säger de artigt till mig när jag går förbi.

En liten pojke kommer springande, i smutsig overall med bruna knän. Hans overall har samma färg som husen här på flyktingförläggningen. En orakad man kommer lufsande i säckiga byxor. Hans blick är död, ansiktet grått. För några veckor sedan såg han proper ut. Det var innan han fått sitt första avvisningsbeslut.

Varje vardag klockan tio är det dags för postutdelning. Det är framför allt ett brev som alla väntar på – beskedet om de får stanna i Sverige eller inte, löftet om framtiden. För de flesta är det ett grusat löfte som ryms inuti det formella kuvertet från de svenska myndighe-

terna. Den största andelen asylsökande blir avvisade.

I trapphuset flockas människor framför listorna som informerar om vilka som har post att hämta. De utvalda har fått sitt lägenhetsnummer markerat med rosa överstrykningspenna.

Två män har redan öppnat sin post när de kommer ut på gården. Pappren med Migrationsverkets logotyp som de håller i händerna flaxar som vita fåglar. Som på en given signal stannar de båda tio meter från porten. De stirrar stunt ner i sina papper.

En kvinna hinner knappt in förrän hon är ute igen. Tomhänt. Hon ser lättad ut.

"På väg till posten". Det är en passande titel på den bok jag håller på att skriva. Det tycker Samir Mahmudov från Azerbajdzjan, en av mina vänner

här. Boken handlar om livet på en flyktingförläggning.

Sedan februari i år bor jag i Stålhagen i Hultsfred. När jag flyttade hit bodde nästan sex hundra asylsökande här. Nu är de bara fyra hundra.

Det är människor från Kosovo, Irak, Ryssland, Somalia och Azerbajdzjan. Det är romer och statslösa palestinier. Sammanlagt finns över fyrtio nationalliteter representerade här.

75 familjer och 128 ensamstående män och kvinnor bor i ett tiotal trevåningshus. Trappuppgångarna är nötta, dörrarnas brevack är tomma ögonhål. Inga namn sätts ut, eftersom en del av människorna som bor här kan vara eftersökta av spioner från hemlandet.

Bakom de likadana dörrarna ryms hundratals olika liv, tusentals minnen och drömmar. Här bor människor med

skilda historier som plötsligt förenats på denna lilla småländska ort i en oviss och utdragen väntan på uppehållstillstånd – eller avvisning.

” Det viktigaste en asylsökande kan göra är att vänta.

Det är människor som är vana att kämpa, som plötsligt befinner sig i ett tillstånd av påtvingad sysslöshet, utlämnade till andra.

Vardagen på en flyktingförläggning är inte bara en kamp för att få uppehållstillstånd. Det är också en kamp för att bevara sin värdighet. Och det är en

omänskligt lång lektion i tålmodighet. – Det viktigaste en asylsökande kan göra är att vänta, konstaterar Samir Mahmudov med viss ironi.

Här väntar människor inte bara på post från Migrationsverket. De väntar också på att höra något från släktingar och vänner långt borta. De väntar på nyheter från hemlandet.

Det är tätt med parabolantennor i Stålhagen. Som allt annat går antennerna i arv. När en familj lämnar förläggningen i all hast får grannarna ett bra pris på sakerna som måste lämnas kvar. I nästan varje lägenhet här finns en teve, och den står på hela dagarna. Om det inte är nyheter så är det turkiska eller brasilianska såpoperor, med välsminkade kvinnor och muskulösa män i huvudrollerna. En period var dokusåpan Big Brother det mest populära programmet här.

Rotinda Hesik ordnar det bekvämt för sig framför teven.

Jag frågade Khatir från Afghanistan varför det är så intressant att titta på människor som sitter instängda i en lägenhet.

– Men de lever ju som vi, sa han och skrattade.

Teven är ett tidsfördriv. Här på förläggningen är det gott om tid. Att fylla dagarna med något är därför ett problem alla brottas med. Barnen går i skolan.

Även de vuxna kan studera svenska tre timmar om dagen. Den som kan några ord på svenska kan göra sig förstörd utanför sin egen grupp. Några hjälper till med att renovera lägenheter i området. Andra städar trappuppgångar. Det ingår i OV, Migrationsverkets organiserade verksamhet. Ett femtiotal vuxna har någon form av praktik, bland annat på skolor eller

på Erikshjälpen, där de sorterar kläder.

Många kvinnor har fullt upp med att sköta hem och familj. De bakar, lagar mat, städar, tvättar, syltar och saftar, ungefär som i hemlandet men ändå inte.

Kanske är det främst de unga männen som lider av att inte ha något att göra. På sommaren spelar de fotboll på en grusplan i närheten.

Många drömmer om ett riktigt jobb.

– Det skulle vara bra för Sverige och det skulle vara bra för oss, säger de.

Det är bara en person på förläggningen som har lyckats få ett avlönat jobb. Alain Shabani Kabongo från Kongo arbetar på en metallfabrik.

– Vi har ett ordspråk: "Det finns inga dåraktiga yrken, bara dåraktiga människor," upprepar han som ett mantra.

– I mitt hemland var jag revisor. Men jag kan inte bara komma hit och säga "Jag är revisor". Man måste göra något. Jag måste lära mig svenska.

Även ungdomarna är uttråkade. De har bara några timmars skola varje dag, och det går inte fort framåt med svenskan, eftersom klassen hela tiden fylls på med nybörjare. Dessutom har de flesta ingen kontakt med svenska elever, så tillfällena att öva sig i det nya språket är få.

Det gäller att hitta sätt att hantera sysselsötheten.

Sergei från Vitryssland har en speciell förmåga att ta allt med jänmod. När han får frågan om det inte är tråkigt på förläggningen svarar han direkt:

– Nej, det finns massor att göra. Jag bakar bröd, lagar mat, handlar, spelar schack, läser. Ibland målar jag.

Han delar lägenhet med några andra ensamma män. Med jämna mellanrum omvandlar de vardagsrummet till gym. Det går bra att göra sit-ups på vanliga madrasser. Och en köksstol kan ersätta en hantel, säger han och visar mig beredvilligt hur de tränar.

Han står med ena armen utsträckt och lyfter stolen rakt upp i luften.

Någon svenskundervisning har han inte gått på det senaste halvåret, eftersom han har fått sitt slutliga avvisningsbesked. Med stor tillförsikt pratar han om det äventyr som ligger framför honom, att försöka ta sig till ett annat land. Jag ser antagligen tvivlande ut. Det låter inte som ett roligt äventyr.

– Jo, det ska bli kul, säger han och hans blick är fast, men jag ser att hans händer darrar.

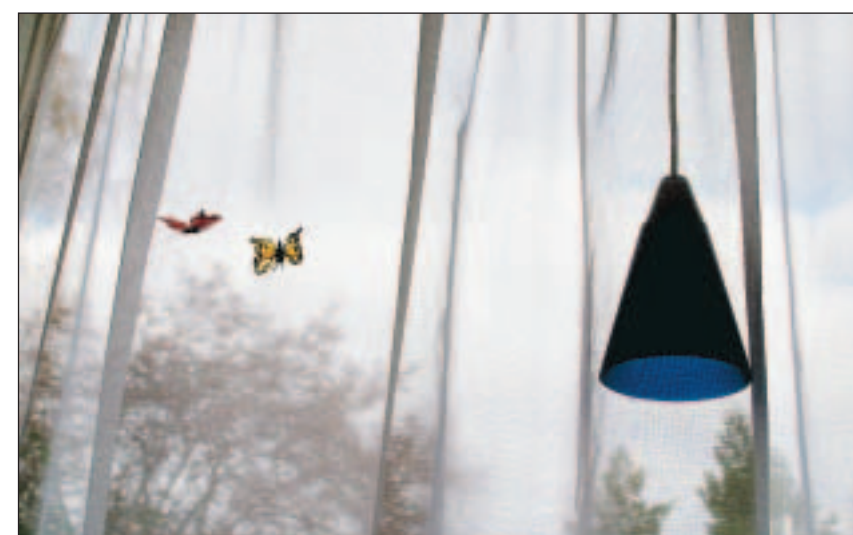
Han behöver inte längre gå till pos-

Som barn spelade Antoine Conde fotboll på gatan hemma i Guinea. I Sverige har han för första gången spelat i en fotbollsklubb, SK Lojal som hör hemma i Vena en mil utanför Hulstafred.

Pojkarna fortsätter spela fotboll på förläggningens grusplan långt in på hösten.

Vardagen på en flyktförläggning är en kamp för att få uppehållstillstånd. En kamp för att bevara sin värdighet.

Kortspel och tedrickande fyller dagarna.

ten varje dag för att kolla om han har fått något brev. Hans besked har redan kommit.

Men för de flesta andra här är det en

” Man måste göra något. Jag måste lära mig svenska.

daglig ritual. De som inte har möjlighet att hämta sin post klockan tio har en andra chans klockan ett. Då samlas återigen människor från de olika huskropparna.

En kvinna med svart huvudduk och sammanbitet ansikte kommer gående. Hennes bara fötter är instuckna i ett par

för små, högklackade tofflor. Hälarna sticker ut någon centimeter. Hon går in i trapphuset för att titta på listorna. Hon letar med fingret i spalterna tills hon hittar sitt lägenhetsnummer. Det är omarkerat. Hennes ansikte ser exakt likadant ut när hon går därifrån.

HANNA SOFIA ÖBERG
hanna.oberg@nt.se

Fotnot: Sergej vill inte ha med sitt efternamn i artikeln.

Nästa avsnitt: Här spelar maten en viktig roll.

Kvinnan är drottningen i köket

– Kan vi inte prata om något roligt i stället?

Zeynep Hesik ser bedjande på mig. Som vanligt har vi talat om intyg, advokater och den nya ansökan som hon och hennes familj har lämnat in. Hon pendlar mellan hopp och förtvivlan. De är avvisade men kan inte skickas tillbaka till Turkiet, eftersom de saknar ID-handlingar. För en kort stund vill Zeynep skjuta undan oron.

• I väntan på...

Del 2 av 5.
Tidigare avsnitt publicerades 23/12.

Vi sitter i en av sofforna i familjens vardagsrum i lägenheten där de bott i snart tre år. Några av hennes småsyskon sitter på golvet framför teven och tittar på en turkisk dokusåpa.

Zeynep är lika trött på teven som på vår diskussion. Jag undrar vad hon vill prata om i stället.

– Mat, föreslår hon och ler för första gången på länge.

Hennes båda systrar, som sitter i närheten, ser förvåningsfulla ut. Mat är ett samtalsämne som passar dem. Eftersom de är äldst i en syskonskara på nio barn är de vana kokar – och diskare. Med hjälp av Necla, mamman i den stora familjen, sköter de hushållsgöromålen där hemma.

De bakar sitt eget bröd i en jättelik bunke. De gör sin egen ost, som förvaras i glasburk och sedan får ett snabbt uppkok precis innan den serveras. De lagar mängder av traditionella kurdiska rätter. Och de släpar hem många liter mjölk och åtskilliga kilo mjöl från lågprisaffären, som ligger tre kilometer från deras hem.

Här på flyktförläggningen i Hultsfred spelar maten en viktig roll. Den är en länk till det gamla hemlandet, en källa till stolthet, något som en människa som har lämnat allt fortfarande kan vara generös med. Och den ger ett fäste i tillvaron för de kvinnor som har en familj att ta hand om.

Zahra Mahmudova från Azerbajdzjan är drottning i köket. Så fort jag sticker näsan innanför dörren blir jag bjuden på ett överdåd av läckerheter. Ena dagen bakar hon bröd, så många plåtar att det är ett heltidsjobb. En del av bröden ska delas ut till vänner och bekanta på förläggningen. Andra dagen gör hon dushbarra, en azerisk nationalrätt, med hjälp av sin dotter. Dushbarra påminner om det jag är van att kalla ravioli.

Det är ett pilligt jobb. Först kavlar hon ut degen så tunt att man ser köksbordets färgglada vaxduk igenom den. Sedan skär hon degplattan i fyrkanter som inte är större än ett par kvadratcentimeter. Därefter lägger hennes dotter ut små kluttar av köttfärs på degbitarna. Slutligen hjälps vi alla åt att nypa ihop degen, så att inte innehållet ska rinna ut under kokningen.

Zahra andas tungt i det kryddofvande köket. Hennes mörka hår är uppsatt och lite fuktigt i nacken. Den röda blusen är fläckad av mjöl.

Hon har byggt upp sin egen lilla värld mitt i den nya svenska. På balkongen prunkar en hel örtagård. I ett skogsbryn i närheten av förläggningen har hon tagit sig an några halvt egenvuxna koloniloter. I kökskåpen ryms otaliga burkar med insyltade frukter. Dem brukar hon bjuda på ihop med det traditionella teet, som serveras i små glas.

Zahra Mahmudova har byggt upp sin egen lilla värld mitt i den nya svenska. Hon lägger många timmar varje dag på att laga traditionella azeriska maträtter.

Foto: IDA LING

Zeynep och Necla Hesik lagar kutuk, piroger fyllda med lammkött. Rotinda är än så länge för liten för att behöva hjälpa till.

Hany Elswelhy har lärt sig laga mat genom experiment. Han försöker minnas hur hans mamma gjorde hemma i Libyen.

Att göra ett besök i Zahras kök är en orgie i smaker och dofter, men inte något att rekommendera för dem som lider av magkatarr. Ibland måste jag tacka nej. Jag har fått lära mig att vara bestämd då – såvitt jag har förstått ingår hennes vänliga men ändlösa trugande i den azeriska kulturen.

Här i Stålhagen i Hultsfred kan man verkligen tala om ett internationellt kök. Med 42 nationaliteter samlade på ett ställe är förläggningen ett kulinariskt mikrokosmos.

Förgäves har jag försökt följa med i matlagningens alla turer, lära mig knep och skriva upp recept. Det stupar alltid på någon grönsak eller krydda som jag inte vet namnet på.

Så var det den gången jag var hemma hos Jane från Nigeria och skulle lära mig att laga kyckling på hennes vis.

Det är en process som tar flera timmar utan vilopaus och det går åt ansenliga mängder olja. Under tiden uppmanar hon mig att smaka på en liten bit av något oidentifierbart som ligger på en tallrik. Den är hård att tugga på. När jag frågar vad det är får jag veta att det är en bit av strupen.

Hon förstär inte varför jag vill spotta ut den. Hon skrattar högt och huden vid ögonen rynkas.

Hela tiden medan hon lagar maten bär hon Promise, sin lilla dotter, i ett lakan på ryggen. Flickan sover lugnt medan köket sakta fylls med matos. De flesta lägenheterna på förläggningen saknar köksfläkt och det hjälper inte att öppna fönstret och låta den kalla luften strömma in.

Jane tar en sked av det kokande spa-

det och låter vätskan droppa ner i handflatan, som hon sedan slickar av. Hon reagerar inte alls på hettan.

Hon tillsätter ytterligare lite rött, starkt pulver. Jag frågar var hon får tag i alla kryddor.

En del köper hon i en butik som ligger nere vid tågstationen. Den kurdiske ägaren saluför en rad exotiska varor och dessutom billiga telefonkort.

Hon och hennes vänner handlar också i storstäderna. Många av dem som bor här på förläggningen har sin advokat i Malmö. När någon ska på advokatbesök passar de andra på att skicka med beställningar på för mig okända kryddor, pulver och annat oundgängligt.

Maten är en familjeangelägenhet. Alla i familjen njuter av den, men det är nästan alltid kvinnorna som lagar den –

om det finns några kvinnor i hushållet.

Även de ensamstående männen måste äta. Flera av dem har aldrig stått vid en spis tidigare. Ibland vänder de sig till personalen på Migrationsverket och ber om råd. En hörnsten i deras matlagning brukar vara ugnstek fisk och kyckling.

Hany Elswelhy har lärt sig genom experiment. Men fortfarande har han problem med spenat.

– Jag kokar den men den smakar inte gott, säger han och öppnar dörren till en igenfrostad fryr.

Han visar mig en plastpåse där den hackade spenaten har frusit ihop till en klump. Jag föreslår att han ska prova ett annat märke, eller kanske bladspenat.

Men den här kvällen struntar han i spenaten. Han ska laga en speciell ris- och kycklingrätt och golash, en dessert som är typisk för muslimernas fastemånad ramadan. Hany lagar den på samma sätt som hans mamma gör hemma i Libyen.

Han pratar engelska. Ibland har jag lite svårt att höra vad han säger. En del ord uttalar han på ett sätt som låter underligt i mina öron, men vår kommunikation går ändå ganska bra.

– När jag först kom hit kände jag mig ensam och brydde mig inte om vad jag åt. Sedan blev jag uttråkad. Jag började laga mat för att fördriva tiden, säger han.

Han är inte ensam om det. Den mat som lagas här på förläggningen är sällan snabbmat. Steg för steg växer maträtterna fram, ofta med långa sessioner av kokning eller jäsnings.

Så är det också när Zeynep Hesik

och hennes familj lagar kurdisk pizza, vindolmar eller kutuk, ett slags piroger fyllda med lammkött.

Det var en dag i somras som Zeynep ville att vi skulle prata om mat. Sedan dess har mycket förändrats. Några månader senare fick hon och hennes familj uppehållstillstånd. Även den dagen spelade maten en stor roll. Vi lånade en bil och for iväg till mataffären och inhandlade ett överdåd av kakor, kex, läsk, godis, frukt och tårtbottnar. Hela kvällen stod borden uppdukade för vänner och grannar som strömmade till för att gratulera.

Men Zeynep hade svårt att äta. Hon kände sig inte ens hungrig. Lyckan över uppehållstillståndet utplånade allt annat. Det dröjde ända till nästa dag innan hon kunde förmå sig att smaka på tårten.

Nu är familjen upptagen med att planera inför framtiden. I början av nästa år flyttar de till Landskrona. Men lagar mat gör de likafullt. Det är samma storbak och storkok och otaliga liter mjölk som fraktas hem från affären.

När jag frågar Zeynep hur mycket tid de ägnar åt matlagning på ett dygn svarar hon skrattande:

– Nästan 24 timmar.

HANNA SOFIA ÖBERG
hanna.oberg@nt.se

Nästa avsnitt: Att växa upp i ovisshet.

Zahras insyltade melon

När Zahra Mahmudova får gäster bjuder hon alltid på te och sötsaker. Ett azeriskt tebord är en vacker syn. Insyltade frukter av olika slag läggs upp i små glasskålar på fot. Sylt av blåbär, vinbär och nyponrosblad ställs fram och avnjuts i all sin enkelhet, utan något till.

Receptet på insyltad vattenmelon nedan är en av specialiteterna.

*En bit vattenmelon med tjockt skal
Bakpulver
Socker*

Skär bort fruktköttet. Det är skalet som ska användas. Ta bort den yttersta gröna huden på skalet. Skär skalet i fyrkanter. Lägg dem i blöt i en bunke fylld med vatten och tillsätt en matsked bakpulver. Låt stå i minst fem timmar. Lägg sedan melonbitarna i en sil och skölj med vatten. Därefter ska de

koka i en gryta med mycket vatten i tre timmar, tills de blir guldguldsfärgade. Vattnet ska koka bort.

Tillsätt sedan socker. Några exakta mått är det inte frågan om, men enligt Zahras dotter ska det vara lika mycket socker som melon, i vikt räknat.

Så ska det återigen koka, i ungefär två timmar.

Därefter skedas de glaserade melonbitarna över i glasburkar.

Hany's makloba

Hany säger att människor i Libyen hellre äter makaroner än ris. Men själv tycker han mycket om den här ris- och kycklingrätten.

*Kyckling
Ris
Några potatisar
Hackad gul lök
Grönsaker, till exempel frusna ärtor*

*och morötter
Kryddor*

Fräs hackad gul lök i olja i en kastrull. Lägg i kycklingbitar och fräs även dessa i cirka en halv minut. Fyll sedan på med vatten och grönsaker. Krydda med kummin, kanel, paprikapulver, curry och citronpeppar. Låt detta koka.

Skär potatis i tjocka skivor och lägg på galler i varm ugn. Flytta över de färdigkokta

kycklingbitarna till ugnen så att de får en knaprig yta.

Häll lite olja i en ny kastrull, placera ut de ugnbakade potatisskivorna på botten och tillsätt tvättat ris. Skeda försiktigt över det smakrika kycklingspadet i kastrullen och koka på svag värme. När riset är kokt vänds hela kastrullen upp och ner över en bricka. Det blir ett slags ristårta dekorerad med potatisskivor. Servera ihop med kycklingbitarna och tsatsiki.

” När jag först kom hit kände jag mig ensam och brydde mig inte om vad jag åt. Sedan blev jag uttråkad. Jag började laga mat.

Tonåring utan fast hemvist

– Jag sätter på mig kläder och smink. Jag går till skolan. Jag skrattar med mina kompisar. Men ibland kommer allt från Turkiet tillbaka.

• I väntan på...

Del 3 av 5.
Tidigare avsnitt publicerades 23/12 och 24/12.

Sükran Hesik skakar kraftigt på huvudet, som för att skaka av sig de hemiska minnena och landa i nuet, ett kök på flyktingförläggningen i Hultsfred.

Sükran är ungefär tjugo år, kanske nitton, hon vet inte säkert. Hon kom till Sverige för tre år sedan. Först gick hon i en speciell klass för de asylsökande på gymnasiet i Hultsfred. Med tiden blev hon så bra på svenska att hon kunde flytta över till det individuella programmet, där de flesta eleverna är svenska. I omgångar var hon borta från skolan. Hon var inlagd på psyket i Västervik och ville ta sitt liv.

När hon berättar om de perioderna får hon tårar i ögonen.

Nu har hon och hennes familj fått uppehållstillstånd. Hon vill inte längre dö. Hon vill leva, men fortfarande är det svårt.

– Det kommer att ta lång tid innan det blir bra, säger hon.

Hon sitter framför mig vid köksbordet. Hennes hår är nyklippt och lockar sig lite i ändarna. Hon har färgat hennaröda slingor i allt det svarta.

– Är det fint? frågar hon mig och ler.

Framför henne ligger ett skrivhäfte som hon tagit med sig från skolan. Hon har skrivit en uppsats på temat "En gång när jag blev riktig glad" och vill att jag ska läsa.

Texten börjar med familjens flykt från Turkiet. Sükran grät när hon skulle lämna allt det invanda. Hennes pappa tröstade henne. Så tar berättelsen ett stort hopp framåt i tiden och hon befinner sig på sjukhuset i Sverige. På sista sidan ringer de från Migrationsverket och säger att hon har fått uppehållstillstånd. "Då blev jag riktigt glad", slutar texten.

Sükran säger att hon hade tänkt skriva längre – det skulle bli en så lång och bra berättelse – men hon blev trött.

– Det blev grått för mina ögon.

Hon är liten och tunn, försvinner nästan i den stora, stickade tröjan. En av kvinnorna på Migrationsverket kallar henne "min lilla fågelunge". Samtidigt har hon en obändig styrka. Redan i Turkiet bestämde hon sig för att bli polis.

När poliserna kom hem till oss och slog mig skrek jag till dem: "Jag ska också bli polis. Ni ska få se. Jag kommer att visa mitt pass." Då sa de att jag är kurd och inte får gå i skolan.

När Sükran berättar om det här bubblar skrattet ur henne, ett stilla skratt. Hon skrattar åt sin övermodighet.

– Jag vet inte varför jag sa det. Då hade jag ingen aning om att det fanns ett annat land dit jag kunde åka och studera. Jag bara sa det. Jag kände något djupt här inne, säger hon och pekar mot hjärtat.

– Jag skulle aldrig vilja bli turkisk polis, men här vill jag bli polis.

Hon vet att det är svårt att bli polis i Sverige. Man måste vara både fysiskt stark och bra på svenska. Men hon har en reservplan. Om hon inte blir polis vill hon bli sjuksköterska, och mer därtill.

– Varför ska jag ha bara ett jobb? Jag ska rita lägenheter också, säger hon.

Vilken dag som helst nu får Sükran sitt svenska ID-kort. I Turkiet nekades hon

och hennes familj identitetshandlingar.

Det har hänt mycket de senaste tre åren. Men glappet mellan då och nu är inte så stort som det kan tyckas.

Fortfarande ser hon syner där poliser stormar in i familjens bostad. Fortfarande hör hon röster som beordrar henne att göra saker, att sluta äta eller gå ut.

– När de säger åt mig att göra något tänker jag inte. Jag bara gör det. De kan säga till mig att gå ut även när det är mörkt ute som nu, säger hon med ansiktet vänt mot fönstret och svärtan utanför.

Ungefär tre hundra barn och ungdomar bor på flyktingförläggningarna i Hultsfred och i närliggande Virserum och Blomstermåla. Många talar flytande svenska, som Sükran. En del har bott här i flera år. På dessa orter i Småland formas deras identitet. Deras vardag präglas inte bara av tonårstidens sedvanliga osäkerhet och tvära kast, utan också av en annan, mycket påtaglig ovisshet.

Vilket land är mitt hemland? Vem vill ha mig? I tomrummet mellan dessa frågor växer de upp.

Elmir från Azerbajdzjan firade sin 18-årsdag på förläggningen i september. En stor skara gäster satt och åt vid ett långbord, som tillfälligt ställts upp i familjens vardagsrum. De flesta var i samma ålder som Elmirs föräldrar.

Elmir har inte så många egna kompisar kvar på förläggningen. Ett par har flyttat till andra orter i Sverige eller flyttat tillbaka till hemlandet. En mår dåligt och är inlagd på psyket sedan flera månader. Några svenska kompisar har han inte heller lyckats få.

För en tid sedan var han faktiskt på en fest med svenska tjejer. Det var när han hälsade på en kille från Azerbajdzjan som han fått kontakt med via internet. Killen bor i ett samhälle några mil från Hultsfred.

Efteråt frågade jag honom hur det var.

– Katastrof, svarade han uppgivet.

– Tjejerna var alkoholister. Det hade varit en blöt fest. En tjej blev så onycter att hon kräcktes precis när hon skulle kyssa Elmirs kompis.

– Vi gick därifrån, säger Elmir när vi står ute på gården och pratar om händelsen några dagar senare.

Den mulna himlen slickar hustaken. Det är grått, trist och slaskigt.

– Livet är svårt. Jag minns inte när jag var glad, säger Elmir.

Bredvid oss står en ambulans. Dörrarna är stängda. Där innanför håller två ambulansmän på att ta EKG på hans pappa. Pappan har diabetes och hjärtproblem. Sedan han kom till Sverige har han fått en blodpropp i vänster ben. När det värker som mest turas hans fru och barn om att massera benet.

Elmir längtar tillbaka till Azerbajdzjan, till storstaden Baku där han ägnade dagarna åt att träna och träffa kompisar. Där hände det alltid något. Människor rörde sig på gatorna.

– Så är det inte här. När klockan blir sex i Hultsfred är det ingen som går ut.

Elmirs familj hade både lägenhet och hus i Baku och en sommarstuga vid Kaspiska havets kust. Det var innan hans fars och storebrors politiska engagemang tvingade familjen på flykt. Nu bor de i tre rum och kök i Hultsfred.

– Jag vet att svenskarna inte gillar oss. Här i Hultsfred gillar de inte invandrare. Men i Göteborg finns det många invandrare. Där tror jag att det är normalt, säger han.

Elmir vet inte riktigt vad han vill ha ut av framtiden. När jag frågar om han vill ha uppehållstillstånd i Sverige rycker han på axlarna. Så säger han att han vill bli kapten på en båt. Han har en plan. Han vill se hela världen innan han dör.

– Det kommer att ta lång tid innan det blir bra, säger Sükran Hesik, som fick uppehållstillstånd för tre månader sedan.

Foto: IDA LING

” När poliserna kom hem till oss och slog mig skrek jag till dem: "Jag ska också bli polis. Ni ska få se. Jag kommer att visa mitt pass." Då sa de att jag är kurd och inte får gå i skolan.

Elmir Hesik längtar till storstaden Baku. I Hultsfred går ingen ut efter klockan sex.

Tre dagar i veckan gör Orhan Ajrizi praktik. Då renoverar han lägenheter på flyktingförläggningen. Det hjälper honom att hålla tankarna borta för en stund.

Orhan Ajrizi, som också är 18 år, drömmer om en framtid som egen företagare.

– Om jag får stanna här skulle jag först gå ut skolan. Sedan skulle jag köpa en villa och öppna eget hotell, säger han.

Han är noggrann med att säga "om".

– Man vet aldrig vad som händer. Vi som bor här är rädda. Det är lite farligt. Men vad ska man göra?

Han sitter i soffan i familjens hemtrevliga vardagsrum, tuggar tuggummi och grejar med sin mobiltelefon.

Orhan Ajrizi är från Kosovo. Han kom till Sverige för två år sedan tillsammans med sin familj och sin flickvän. Han säger att det var katastrof i Kosovo. Hela tiden upprepar han det ordet.

När kriget började 1999 bodde han med sin familj i en stor skola tillsam-

mans med andra romer. Han vill inte orda mycket om kriget.

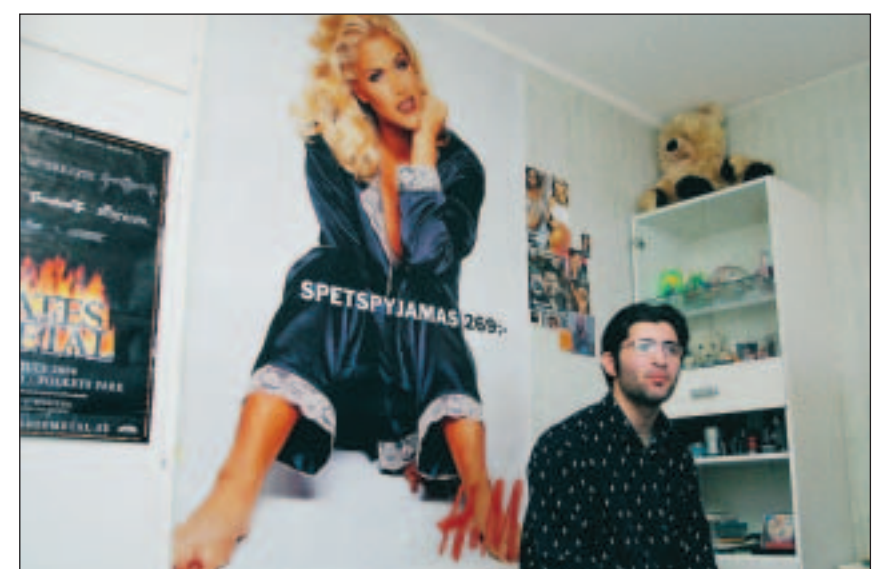
– Om jag tänker på det nu orkar jag inte prata, jag börjar gråta. Hur de dödade människor, dödade barn. Brände människor. De hängde upp barn med spikar. Katastrof, säger han och pekar mot huvudet.

– Men Migrationsverket säger att det är bra där.

I skolan där de bodde träffade han sin blivande flickvän. Hon hade förlorat kontakten med sina föräldrar och följde därför med Orhans familj till Sverige.

När jag frågar Orhan hur många personer som bor i lägenheten säger han till min förvåning:

– Jag har ett barn. Orhans föräldrar sover i vardagsrummet, medan Orhan delar det enda sovrummet med sin flickvän och deras

– Livet är svårt. Jag minns inte när jag var glad, säger Elmir Hesik. Hans dröm är att träffa en tjej som vill se hela världen, precis som han.

son Habibi. Men han sover inte mycket.

– Jag är rädd. Man kan inte sova. Man tänker att det kanske kommer negativt.

Det första avvsningsbeslutet har de redan fått. De har överklagat till Utlänningsnämnden och väntar nu på det andra och avgörande beslutet.

Medan vi pratar kommer hans flickvän in i rummet med Habibi på armen. I hennes öron hänger stora guldringar. Den vinröda plyschklänningen når ända ner till golvet. Hon sätter babyn i soffan bredvid Orhan.

– Det här är min älskling, mitt hjärta, säger Orhan och lägger armen om pojken.

Tidigare gick både Orhan och hans flickvän i skolan. Nu är flickvännen hemma med sonen. Orhan går på det individuella programmet på gymnasiet.

Tre dagar i veckan gör han praktik. Då renoverar han lägenheter på flyktingförläggningen tillsammans med några andra asylsökande, under handledning av en snickare.

Jag frågar hur en vanlig dag ser ut för honom. Han svarar med en uttråkad min.

– Jag går i skolan, kommer hem, äter, promenerar, träffar kompisar. Varje dag samma sak. Vad ska jag göra annars? Ingenting.

HANNA SOFIA ÖBERG
hanna.oberg@nt.se

Nästa avsnitt: Asylsvenska – få ord som säger allt.

Murad Ahadov pratar asylsvenska varje dag med sina två asiatiska lägenhetskompisar. Köket är en gemensam region där kommunikationen måste fungera.

Foto: IDA LING

Några få ord räcker långt på campen

– Någon göra capcarap Elisabeth pengar, säger Murad Ahadov från Azerbajdzjan.

• I väntan på...

Del 4 av 5. Tidigare avsnitt publicerades 23/12, 24/12 och 27/12.

Alla som sitter runt köksbordet nickar. Det är ingen tvekan om vad han syftar på. Det var någon i skolan som stal läraren Elisabeths plånbok. Det är en känd episod här på flyktingförläggningen och det är många som förfasar sig över det. De är extra ledsna över att en sådan sak drabbar Elisabeth, som de tycker så mycket om.

Elisabeth själv rycker på axlarna och säger att det är tråkigt, men att samma sak händer när hon jobbade som frisör för många år sedan. Hon blev bestulen på plånboken i sin egen frisersalong. Sådant händer.

Samtalet runt köksbordet fortskrider. Att Murads svenska inte är grammatiskt korrekt spelar ingen roll. Kommunikationen fungerar ändå.

Murad kom till Sverige för knappt ett år sedan och har gått på svenskundervisning i sex månader. Men han har inte många svenskar att öva med. Han pratar med lärarna och Migrationsverkets personal – och så ibland med mig, särskilt när min cykel har gått sönder. Han är

förläggningens fixare. Han är specialist på att laga det mesta och tycker dessutom att det är roligt.

Just cyklar är hans passion. Så länge det är barmark tillryggalägger han många mil varje vecka på sin välskött sportcykel. Nästan varje dag cyklar han från Hultsfred till Vimmerby och tillbaka igen, en tur på sammanlagt fyra mil. Ibland trampar han iväg på längre utflykter. I somras packade han ner ett tält och begav sig till Oskarshamn. Den svenska han behöver när han far fram på sin cykel är minimal.

Det betyder inte att han inte har användning för det nya språket. Han delar

” Du behöver bara säga ”Jag sover problem”, så förstår läkaren precis. Du sover inte alls.

lägenhet med två asiatiska män, och det enda gemensamma språk de har är svenskan. Trots att deras ordförråd är begränsat går det för det mesta bra.

Murads vän Samir Mahmudov kallar det asylsvenska, det speciella språk som utvecklats mellan dem som bor på förläggningen. Samir har själv gjort en ministudie i denna variant av svenska, där strävan är att uttrycka så mycket som möjligt med så få ord som möjligt.

– Du behöver bara säga ”Jag sover

problem”, så förstår läkaren precis. Du behöver sömntabletter. Du har mardrömmar. Du sover inte alls, säger Samir.

Just problem är ett universalord i asylsvenska. Det kan betyda svårt, dåligt, ont, ja, nästan alla negativa ord. ”Han är problem” kan innebära att personen lättare att uttala än den svenska motsvarigheten.

”Språket i campen är fenomenalt”, skriver Samir på det pappersark där han dokumenterar sin studie.

Campen är asylsvenska för flyktingförläggning – ett internationellt gångbart ord som dessutom är mycket lättare att uttala än den svenska motsvarigheten.

Det fenomenala med språket här består i att det är så pass ekonomiskt. Det behövs inte många ord för att uttala. Det gör att människor från skilda länder som vistats olika länge i Sverige kan kommunicera på den lilla plätt på jorden där de alla slumpvis hamnat, området Stålhagen i det småländska samhället Hultsfred.

Språkklimatet är mycket tillåtande. Ingen behöver känna sig obekvämt eller vara rädd för att göra bort sig. Här är man långt från det svenska klassrummets svettiga språklektioner där det gäller att böja alla verb rätt. Det fungerar utmärkt att alltid tala i presens, nutid. Det är ändå ingen som missförstår frasen ”Jag promenerar igår”.
Ett särdrag för asylsvenska är den

Samir Mahmudov vägrar att ge upp och lägga sitt liv i någon annans händer. Han har bestämt sig för att lära sig svenska perfekt.

Skolan är ett av de få ställen där de asylsökande har möjlighet att prata med svenskar.

stora mängden internationella ord och fraser. Allt som inte fungerar är kaputt. Alla former av stöld benämns capcarap. Det är ett slangord för snatteri i forna Jugoslavien.

Därtill kommer ett par ord som sällan används av svenskar till vardags, men som är oundgängliga här på campen. Varje dag diskuteras det beslut som alla väntar på från de svenska myndigheterna, beskedet om de får stanna i Sverige eller inte. Det långa ordet uppehållstillstånd är inte särskilt populärt.

I våras var jag med på en avskedsmiddag hemma hos en familj. Det var två unga män som skulle avvisas till Azerbajdzjan. Med svart humor konstaterade männen att de inte förrän nu hade lärt sig att uttala detta ord.

– Upe-hålls-till-stånd, sa de gång på gång och lockade de andra middagsgästerna till skratt.

Här på campen talar alla i stället om positivt och negativt. Att få positivt är allas dröm. De flesta får negativt.

Asylsvenska är utan tvekan ett språk där situationen spelar stor roll. Gester och förenklningar är tillåtna. Det handlar i mångt och mycket om en vilja att förstå varandra. Ju mer fantasi du har, desto bättre klarar du dig. Murads personliga favorit är ett uttryck för vattenånga som myntats i hans lägenhet: ”vatten lite, lite går”.

Att 22-åriga Samir har fördjupat sig i detta ämne är inte konstigt. Han har ett stort språkintresse. Redan hemma i Baku i Azerbajdzjan gick han på ett universitet med språklig inriktning. När

han kom hit till Sverige i juli 2003 talade han azeriska, turkiska, ryska, engelska samt en del franska, tyska, arabiska och persiska. Ganska snart kunde han lägga svenska till den listan.

Efter ett halvår här tog han sig igenom Utlänningslagen och de delar han fann intressanta av Norstedts juridiska ordbok. Det har han haft nytta av i sina kontakter med politiker, advokater och myndigheter.

Ett par månader senare fick hans familj sitt första avvisningsbeslut. Samir såg uppbragt ut när han visade mig brevet från Migrationsverket och påpekade att tjänstemännen som skrivit det var illiterata. Han hade hittat ett kom-

dröm är att få tillstånd att börja studera på ett svenskt universitet, trots att han är asylsökande.

Han vägrar att ge upp och lägga sitt liv i någon annans händer. Det gäller i både stort och smått. I flera månader har han lidit av att han gnisslar tänder på nättarna. Någon bettskena kan han inte få, eftersom asylsökande bara har rätt till akut sjuk- och tandvård. Till slut gick han till leksaksaffären och inhandlade vampyr-tänder i gummi. Han skrottade generat när han visade dem för mig. Men efter några dagar blev han tvungen att kassera dem. De smakade för mycket gummi.

Nu har Samir flyttat till Göteborg, där han jobbar som städare på ett hotell. Med jämna mellanrum ringer han och rapporterar om nya språkliga upptäckter. Häromvekan meddelade han stolt:

– Idag har jag lärt mig orden bastant, kraftig och pruta.

När vi talades vid senast hade han också fått ett extrajobb: han ska lära en av de andra städarna svenska.

materingsfel som gav upphov till en viss betydelseskilnad.

Så lånade han min dator och skrev på svenska ett flera sidor långt brev till Utlänningsnämnden, där han förklarade varför han är att betrakta som flykting – enligt svensk lagstiftning!

Efter det bestämde han sig för att lära sig svenska perfekt. På egen hand studerade han både svensk språk- och stilhistoria och svensk ordbildningslära. Hans

HANNA SOFIA ÖBERG
hanna.oberg@nt.se

Nästa avsnitt: När konsten blir en livlina.

Det senaste året har Akel Aljebori lagt all sin kraft på att skriva poesi. I höstas ställde han ut sina dikter i Hulfsfred. Många svenskar kom till utställningen och berömdes av hans ord.

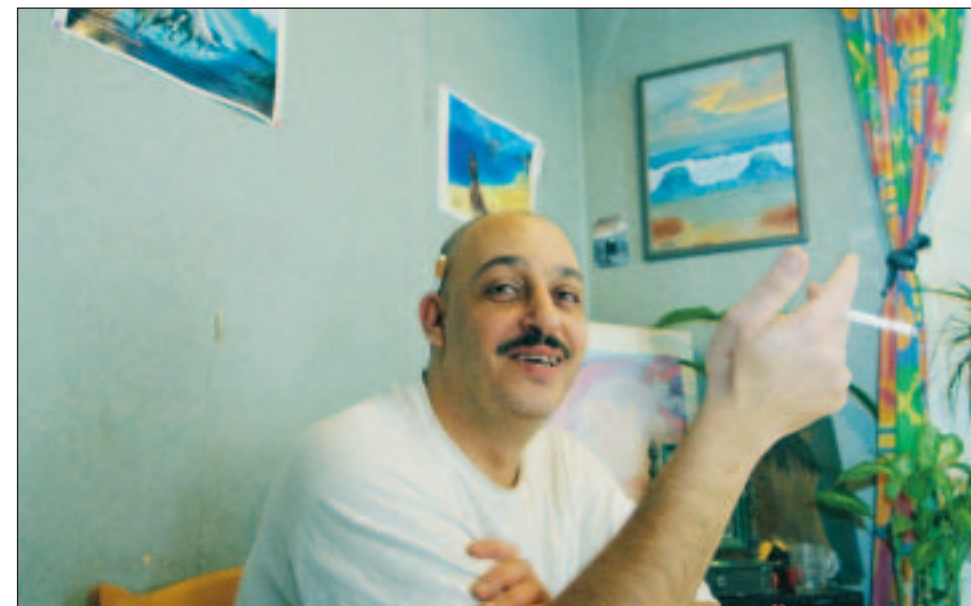
Foto: IDA LING

En målning av Nisreen al Sawalmeh.

Nisreen al Sawalmeh kände sig som död den första tiden i Sverige, innan hon tog upp målandet igen. Sonen Dia har ärvt hennes konstintresse.

– Jag älskar allt som är vackert. Också i det som är dåligt kan jag se skönhet, säger Samir Hasbani, som har börjat måla på förläggningen.

Skapandet ger kraft att överleva

Ängsten höll på att spränga honom. Klockan var halv fyra på natten och mannen som sov i samma rum var skräckslagen. Akel Aljebori var också rädd, för sig själv. Han gick ut på gården och slog sönder flera fönster på Migrationsverkets kontor. Sedan ringde han och anmälde sig till polisen. Han mötte dem på vägen upp till flyktingförläggningen.

• I väntan på...

Sista delen.
Tidigare avsnitt publicerades 23/12, 24/12, 27/12 och 28/12.

– Jag trodde att de skulle göra som i mitt land – sätta mig i fängelse. Men de sa bara: "Det är bra nu. Du kan gå hem". Akel kan inte hålla tillbaka skrattet när han berättar om sitt misslyckade försök att bli inspärnad. Det ligger mer än ett år tillbaka i tiden. Jag skrattar också, men mest är jag förvånad. Kan den här stilsamme mannen ha gjort något sådant?

– Ingen fara, säger han snabbt, lugnande, som han alltid gör. Han har ett par tre favorituttryck som han slänger in i tid och otid – "ingen fara", "ursäkta", "tack".

Fortfarande betalar han varje månad en avgift till Migrationsverket som ersättning för de sönderslagna rutorna – han säger själv att det var fyra eller sex stycken. Men han krossar inga nya fönster. Han har hittat ett annat sätt att få utlopp för sina känslor. Han skriver.

Akel skrev dikter redan hemma i Irak. Ibland satte han upp sina alster på anslagstavlan på universitetet, där han studerade kemi.

När han lämnade studierna fortsatte han med skrivandet. Han sålde läsk i sin brors kvartersbutik och arbetade som lärare på universitetet. Hans lärarlön var så låg att den knappt täckte resekostnaderna, men han ville behålla kontakten med den akademiska världen. Tack vare det träffade han sin blivande fru. Hon var också universitetslärare. De hann vara gifta i några år innan Akel flydde till Sverige.

Här möttes han av ett nytt språk. Först tyckte han att svenskarna lät som jamande katter när de talade med varandra. Nu säger han att han tycker om språket.

– Det är lätt att skriva på svenska. Man får skriva allt.

Hela tiden fram till i våras deltog han i svenskundervisningen för de asylsökande. Men när striderna blev allt intensivare i Irak orkade han inte gå dit längre. I stället hängav han sig åt poesin, som han hittat tillbaka till.

Redan första gången jag träffade honom, i mars, visade han mig en bunt papper med dikter på svenska. Jag läste och förvånades.

När han talar svenska kommer orden stötvis. Så är det fortfarande. Men hans dikter flyter fram över pappret. Han berättar om sitt forna liv, om kärleken, flykten, saknaden. Han skriver om sin familj, som fortfarande finns kvar i Irak.

"Jag klagar hemskt att jag for från dig, gjorde dig ledsen, satte inte en puss mellan dina ögon, tackade dig inte, sa inte farväl till dig, Mamma."

Så börjar en av hans dikter. En kvinna som arbetar på kommunen började gråta när hon läste den. Själv blir Akel både generad och stolt när människor blir berörda av hans ord.

– Vad tycker du? frågar han mig oroligt varje gång han skrivit en ny dikt.

På hans soffbord ligger uppslagna lexikon och gamla övningsstenciler från skolan. Hans dotter ler med hela ansiktet från ett inramat foto. Dottern var en stor inspirationskälla till den utställning som

Akel gjorde i höstas, då han visade upp sina dikter i en av kommunens lokaler. Han gav utställningen namnet Förlåt efter en dikt där han ber sin dotter om förlåtelse för att han lämnade henne.

På invigningen var tre lokaltidningar på plats och säkert ett femtiotal av Akels bekanta från förläggningen. Några av dem hade hjälpt till med illustrationer. Akel var klädd i en för dagen ny kavaj.

– Allt måste vara perfekt, sa Akel som hade gjort otaliga korrigeringar i sina manus.

Utställningen var startskottet för något nytt på förläggningen. I spåren av Akels utställning har flera människor ställt ut hantverk och tavlor. Det handlar både om att uttrycka sig och att fylla dagarna med något meningsfullt.

Palestinskan Nisreen al Sawalmeh planerar att ha en konstutställning på ett galleri i Hulfsfred i vår – om hon är kvar i Sverige då. Tidigare har hon haft egna konstutställningar på Västbanken, där hon bott de senaste åren. Allra helst arbetar hon med glas.

– Det är ett väldigt känsligt material. Jag behandlar det som mig själv. När jag börjar måla på glas glömmet jag allt annat.

Hon visar mig bilder av färggranna fönster, bordsskivor och speglar som hon gjort. Allt detta lämnade hon när hon flydde.

En glasmålare kan inte rätta till saker i efterhand. Nisreen ser det som en utmaning. Man måste göra det bästa av det man har.

– Det är som det liv vi lever nu, säger hon.

När hon kom till Sverige för drygt två år sedan bestämde hon sig för att inte börja måla direkt. Hon trodde att asylprocessen skulle gå fort och ville inte sätta igång med några nya projekt förrän hon fått uppehållstillstånd. Varje månad lade hon undan lite pengar för att så småningom ha råd att köpa färger. Till slut gick det inte längre.

– Jag kände mig som död när jag inte målade.

Hennes man uppmuntrade henne att ta upp konstnärskapet.

Nu sitter vi i soffan i deras ombonade vardagsrum. Lägenheten är hemtrevlig, fylld med ljusstakar och andra småsaker. Bara väggarna är tomma, som blanka papper i en innehållslös bok.

Ute i köket sitter sonen Dia och tecknar. Han har fått ett nytt ritblock av mamma. Med stor noggrannhet ritar han hoppmonster, getingar och rymskepp.

Sverige betyder fred och säkerhet för Nisreen. Ändå tycker hon att det är svårt att leva på förläggningen.

– Ibland är det väldigt förödmjukande. Vi måste alla betala priset när poliserna kommer, säger hon och syftar på de ständiga spaningsrundor som görs i området.

Hon målar fortfarande mycket i ljusa färger, grönt och gult. Men det är inte samma grönt och gult som hon använde i Ramallah.

– Det finns inget liv i mina målningar nu. De är döda föremål. Färgerna talar inte, säger hon.

På sätt och vis mädde hon bättre i Ramallah, trots att hon flydde därifrån. För henne är Ramallah världens vackraste stad.

– Det enda problem vi hade där var occupationen, säger Nisreen med betoning på enda.

Det var för Dias skull som hon flydde. För att han inte skulle behöva växa upp i en vardag präglad av våld. För att han inte skulle tvingas sitta inne månader i sträck när det var utgångsförbud.

För Dias skull bor hon nu i Stålhagen i Hulfsfred, i väntan på att ett nytt liv ska börja.

Ibland känner hon sig strypt. Samtidigt är desperationen inspirerande. Den föder nya bilder. En dag stod hon i köket och kände en speciell doft. Det var samma lukt som hon brukade känna på gatorna i Ramallah. Hon överfölls av en stark längtan efter sin familj och satte sig och målade den mörkaste målning hon gjort hittills, tre vita figurer bakom galler mot en oändlig, svart bakgrund.

Ingen som sett den bilden är oberörd.

För Nisreen är det konstnärliga skapandet inte bara ett yrke utan en livlina. Hon har målat sedan hon var liten.

Andra har börjat måla här på förläggningen. Samir Hasbani har lånat en bok om oljemålning. Steg för steg lär han sig olika tekniker. Senaste gången jag besökte honom visade han mig hur han hade fått två nyanser av blått att flyta ihop så att havet på hans målning såg verkligt ut. Mestadels målar han naturtroget. Han utgår från foton eller andra målningar som han tycker om. Han säger att han älskar allt som är vackert. Även i det som är dåligt kan han se skönhet.

– Om jag känner smärta i benen tänker jag: "Jag känner åtminstone mina ben".

Luften är tjock av cigarettrök. Asken på köksbordet skriker ut att rökning dödar. Pappren från Migrationsverket, som också ligger på bordet, hävdar att Samir kan återvända till Libanon eller Förenade arabemiraten. Själv säger han att han inte kommer att bli frisk där. Som palestiniert tillhör han en förtryckt minoritet.

Hans liv har inte alltid varit dystert. I fjorton år arbetade han som vd på två olika försäkringsbolag i Förenade arabemiraten. Där arbetade han som vd på två olika försäkringsbolag. Men så drabbades han av ryggmärgscancer. Läkarna upptäckte inte cancer utan gav honom en felaktig behandling. Till slut var han så sjuk att han blev av med arbetet och förlorade sin fru. Efter det opererades han på egen bekostnad i Libanon men han är inte helt återställd.

Här i Sverige hoppas han trots allt kunna bygga upp ett nytt liv. Till att börja med har han skapat sig ett trivsamt kök, där krukväxter och tavlor trängs med koppar och kastruller.

I ett hörn av köket står en målning av ett häst huvud. Det är en av de få tavlor han gjort utan förlaga. Samir tycker om hästar.

– Jag känner att de har självrespekt. De är starka och lojala mot sina ägare. De är vackra på alla sätt. De har en

sorgsen blick, men deras bröst är så här, säger han och skjuter stolt ut sitt eget bröst.

Hästen med den mörka manen är ett självporträtt, även om Samir nu har tappat det mesta av sitt hår. Han tar fram ett foto som togs för flera år sedan. På fotot står han rak i ryggen, utan kryckor. Bredvid honom står en vacker kvinna. Hennes mörka hår är en kontrast mot den vita brudklänningen.

– Hästen har min frus hår, säger Samir.

Han vill inte att människor ska tycka synd om honom. Han säger att ingenting är omöjligt. Trots att han har fått beslut om avvisning vägrar han att ge upp hoppet. Kanske är det därför som hans kök alltid är fullt av gäster. Folk verkar trivas med att sitta här och dricka te, spela kort och prata.

Hans senaste målning består av de tre orden "Jag kan inte" inflyttade i varandra. På avstånd ser det nästan ut som ett arabiskt tecken. I tecknet växer ett par händer ut. Målningen är inspirerad av de tre aporna som inte hör, inte talar och inte ser.

Själv kan Samir inte vara sådan. Han ger ett exempel:

– Om jag ser två personer som slåss måste jag ingripa, särskilt om en är stark och en är svag. En del människor lever det här livet bara för sin egen skull, men det gör inte jag.

Nästan varje dag går han och tränar för att hålla sig i form. Även målningen

” En del människor lever det här livet bara för sin egen skull, men det gör inte jag.

hjälpes honom att orka vidare.

– Jag skapar något. Jag kan uttrycka mig, även när jag inte hittar de exakta orden. Jag lever inte för ingenting.

HANNA SOFIA ÖBERG
hanna.oberg@nt.se

